

Fredagen den 5 april

Kl. 15.00

§ 1 Justerades protokollet för den 28 mars.

§ 2 Föredrogs och hänvisades Kungl. Maj:ts proposition nr 86 till trafikutskottet.

§ 3 Föredrogs och hänvisades motionerna
nr 1688–1694 till kulturutskottet,
nr 1695 till näringsutskottet,
nr 1696 till socialutskottet samt
nr 1697 och 1698 till jordbruksutskottet.

§ 4 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningen nr 68.

§ 5 Interpellation nr 69 ang. bostadspolitiken

Ordet lämnades på begäran till

Herr BOHMAN (m), som yttrade:

Herr talman! "Hotet om ett totalt sammanbrott i bostadspolitiken fick bostadsminister Ingvar Carlsson att skynda på de tre utredningar som funderade på bekymren", skriver Byggnadsarbetareförbundets ordförande Knut Johansson i ett av Byggnadsarbetarens senaste nummer. I dag föreligger betänkanden från dessa tre utredningar. Därmed borde vi ha fått ett bättre underlag för debatten om hur vår bostadspolitik måste läggas om inför hotet om "det totala sammanbrott" som Knut Johansson talat om.

Det bostadspolitiska regleringssystemet har under de senaste åren inte bara fått allt allvarigare konsekvenser för bostadskonsumenter utan också lett till att bostadspolitikens försvarare fått allt svårare att hävda sig i debatten.

Även på socialdemokratiskt håll medges nu, att utvecklingen på det bostadspolitiska området lett till att en kursändring blivit en tvingande nödvändighet. Från moderat håll känner vi sannerligen ingen skadeglädje över att bostadspolitiken drabbats av de accentuerade svårigheter som vi förutsagt år efter år. För oss framstår det dock som oförlåtligt att regeringen inte redan för åtskilliga år sedan insåg vart utvecklingen skulle gå och lade om kursen medan tid var.

Vi moderater har konsekvent förordat en bostadspolitik som möjliggör konkurrens och garanterar konsumenternas valfrihet samt rimliga boendekostnader. En sådan politik löser förvisso inte alla problem som vår bostadspolitik drabbats av. Men den ökar möjligheterna att komma till rätta med dess grundläggande felaktigheter. Det borde vara en självklarhet, att en regleringspolitik som sätter valfriheten i andra hand

och begränsar i stället för stimulerar prispressande konkurrens och variationer i fråga om lägenhetsutbud inte kan gagna landets bostadskonsumenter.

De tre inledningsvis nämnda utredningarna har nu presenterat förslag avsedda att tjäna som underlag för en grundlig omprövning av riktlinjerna för bostadspolitiken. Förslagen är delvis motstridiga och även i övrigt talar mycket för att ytterligare fördjupat utredningsarbete erfordras innan proposition om den nya bostadspolitiken lägges på riksdagens bord.

Från bostadsministerns sida har framhållits, att regeringen i dag inte är beredd att i detalj ta ställning till utredningarnas förslag men att proposition skall framläggas under innevarande år. Utredningarna är nu föremål för remiss och det vore därför inte rimligt att i dagsläget avkräva regeringen en redovisning av den blivande propositionens innehåll. Däremot har det uppenbarligen ett allmänt intresse att få kännedom om den nye bostadsministerns grundsyn på vissa principiellt viktiga avsnitt av den bostadspolitiska problematiken. Kommer bostadsministern med andra ord att gå till verket förutsättningslöst eller är han låst av samma principer som sina företrädare?

Den socialdemokratiska bostadspolitiken under efterkrigstiden har haft tre olika mål: rimliga hyror, god boendemiljö och jämn byggplanering. Intet av dessa mål har uppnåtts.

De medel regeringen använt sig av har varit en reglering utan motstycke på något annat område inom svenskt samhällsliv. Med utnyttjande av hyreskontroll, stöd till olika typer av kommunalt och fackföreningsägt företagande, konkurrensbegränsningar, marksocialisering, regleringar på lånemarknaden och bestämmelser om bostadskvoter och bostadsutformning har byggts upp en regleringsekonomi, som bäddat för de problem vi i dag brottas med. Bostadspolitiken har alltså i hög grad utformats efter socialistiska principer.

Att målen inte har uppnåtts och att bostadspolitiken står inför "ett totalt sammanbrott" visar att medlen varit felaktiga. Även om betydande förbättringar av boendestandard självfallet skett — märkligt vore det annars under ett skede präglat av snabb välständsökning på snart sagt alla områden — har bostadspolitiken av allt fler kommit att upplevas som oriktig och orättvis.

I stället för hyror på en rimlig nivå har vi fått snabbt stigande boendekostnader. De har blivit så höga, att det blivit nödvändigt att bygga ut ett alltmer omfattande subventions- och bidragssystem.

I stället för god boendemiljö har vi i många fall fått miljöer som många upplever som omänskliga. Förhållandena i de stora höghusområden som kommit att bli den socialdemokratiska bostadspolitikens utmärkande drag har utsatts för en växande storm av kritik.

I stället för en jämn byggplanering har vi fått omfattande arbetslöshet och misshushållning i form av mer än 25 000 tomma bostäder och konkursmässiga s. k. allmännyttiga företag som måste räddas med nya statssubventioner ovanpå de gamla.

Det är mot denna bakgrund som det vore värdefullt om vår nye bostadsminister ville redovisa sin principiella syn på hur dessa problem

skall lösas.

Delar bostadsministern vår uppfattning, att ökad valfrihet och tillfredsställande kostnadspress kan uppnås blott om man stimulerar fri konkurrens inom bostadsproduktion och bostadsförvaltning?

Delar bostadsministern vår uppfattning, att bostadspolitiken bör inriktas på att tillgodose människornas önskemål och fria val av bostäder genom att byggandet i högre grad än vad som hittills varit fallet inriktas på marknära bostäder?

Delar bostadsministern vår uppfattning, att bostadspolitiken måste utformas så att en avsevärt bättre, mänskligare och till de enskilda människornas egna önskemål anpassad bostadsmiljö kan åstadkommas?

Delar bostadsministern vår uppfattning, att en morgondagens bostadspolitik inte bör förutsätta ett alltmer omfattande subventions- och bidragssystem?

Delar bostadsministern vår uppfattning att de subventioner som även framdeles kan komma att erfordras till stöd för dem som verkligen har behov därav skall utformas öppet och så att de boende får klart för sig vad deras bostäder verkligen kostar?

Jag anhåller alltså om kammarens tillstånd att till herr bostadsministern få framställa följande fråga:

Är statsrådet beredd att inför vårriksdagen redovisa sin principiella uppfattning om bostadspolitiken i bl. a. de avseenden som jag berört i denna interpellation?

Denna anhållan bordlades.

§ 6 Anmäldes och bordlades Kungl. Maj:ts propositioner

Nr 41 angående 1975 års verksamhetsbudget för det nordiska kultursamarbetet m. m.

Nr 83 med förslag till lag om ändring i vattenlagen (1918:523), m. m.

Nr 91 angående medel för det nordiska ministerrådssekretariatet i Oslo

Nr 96 med förslag till lag om ändring i lagen (1948:433) om försäkringsrörelse

§ 7 Anmäldes och bordlades

Skatteutskottets betänkanden

Nr 17 i anledning av motioner angående den allmänna arbetsgivaravgiften

Nr 18 i anledning av motioner om slopande av beskattningen av fritt bränsle från egen fastighet

Nr 19 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:62 med förslag till lag med särskilda bestämmelser om insättning på skogskonto jämte motioner

Nr 22 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:56 med förslag till lag om identitetsbeteckning för juridiska personer m. fl.

Nr 58

Fredagen den
5 april 1974

Lagutskottets betänkanden

Nr 7 med anledning av motion angående tillämpningen av permutationsrätten

Nr 9 i anledning av motion angående skadeersättning vid dammolyckor m. m.

Nr 10 i anledning av motion om vidgad rätt till ersättning för skador inom sjukvården

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

Nr 16 i anledning av motioner om ersättning från sjukförsäkringen för konsultationer hos Doctors of Chiropractic och för psykoterapi

Nr 17 i anledning av motioner om samordning mellan socialförsäkringen och de statsanställdas pensioner m. m.

Nr 18 i anledning av motioner om ersättning under praktiktjänstgöring

Utbildningsutskottets betänkanden

Nr 11 med anledning av motioner angående skolans inre arbete m. m.

Nr 13 med anledning av propositionen 1974:1 i vad avser anslag för budgetåret 1974/75 till högre utbildning och forskning jämte motioner

Nr 14 med anledning av motioner om tilläggsdirektiv till betygsutredningen m. m.

Trafikutskottets betänkanden

Nr 10 i anledning av i propositionen 1974:1 gjord framställning rörande anslaget till Ersättning till statens järnvägar för drift av icke lönsamma järnvägslinjer m. m. jämte motioner

Nr 11 i anledning av motion om åtgärder för att främja cykeltrafiken

Jordbruksutskottets betänkande

Nr 7 i anledning av motioner rörande skogsbruksfrågor

Näringsutskottets betänkanden

Nr 12 i anledning av propositionen 1974:39 med förslag till lag om bevakningsföretag

Nr 13 i anledning av motioner om ökad kreditgivning från allmänna pensionsfonden till näringslivet

Nr 14 i anledning av motioner angående etableringen av stormarknader

Nr 15 i anledning av motion om auktorisation för hemförsäljning

Nr 16 i anledning av motion om förbud mot reklam från flygplan

§ 8 Anmäldes och bordlades motionerna

Nr 1699 av herr *Eriksson* i Ulfsbyn
avlämnad i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:14 angående studiesocialt stöd

Nr 1700 av herr *Karl Bengtsson* i Varberg m. fl.

Nr 1701 av herr *Bohman* m. fl.

- Nr 1702 av herr *Danell*
 Nr 1703 av herrar *Enlund* och *Jonsson* i Alingsås
 Nr 1704 av herr *Eriksson* i Ulfaby
 Nr 1705 av fru *Fraenkel m. fl.*
 Nr 1706 av herr *Fälldin m. fl.*
 Nr 1707 av herr *Gustavsson* i Alvesta *m. fl.*
 Nr 1708 av herr *Helén m. fl.*
 Nr 1709 av herr *Helén m. fl.*
 Nr 1710 av fröken *Hörlén m. fl.*
 Nr 1711 av fru *Jonäng m. fl.*
 Nr 1712 av herrar *Lindkvist* och *Palm*
 Nr 1713 av herrar *Nisser* och *Nilsson* i Agnäs
 Nr 1714 av fröken *Rogestam m. fl.*
 Nr 1715 av herr *Sundman*
 Nr 1716 av herr *Sundman m. fl.*
 Nr 1717 av herr *Svanström m. fl.*
 Nr 1718 av herr *Svanström m. fl.*
 Nr 1719 av fru *Söder m. fl.*
 Nr 1720 av herr *Wachtmeister* i Johannishus
 Nr 1721 av herr *Werner* i Tyresö *m. fl.*

avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:28 angående den statliga kulturpolitiken

- Nr 1722 av herr *Ekinge*
 Nr 1723 av herr *Hammarberg m. fl.*
 Nr 1724 av herr *Nordgren m. fl.*
 Nr 1725 av herr *Nordgren m. fl.*
 Nr 1726 av herrar *Strömberg* och *Romanus*

avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:47 angående riktlinjer för kursverksamheten vid statens industriverk, m. m.

- Nr 1727 av herr *Andersson* i Nybro *m. fl.*
 Nr 1728 av fru *Berglund m. fl.*
 Nr 1729 av herr *Bohman m. fl.*
 Nr 1730 av herr *Fridolfsson*
 Nr 1731 av fru *Håvik m. fl.*
 Nr 1732 av fröken *Hörlén m. fl.*
 Nr 1733 av herr *Johansson* i Skärstad *m. fl.*
 Nr 1734 av herr *Karlehagen m. fl.*
 Nr 1735 av herr *Lundgren m. fl.*
 Nr 1736 av herr *Molin*
 Nr 1737 av herr *Romanus*
 Nr 1738 av fru *Tillander m. fl.*
 Nr 1739 av fru *Tillander m. fl.*
 Nr 1740 av herr *Werner* i Tyresö *m. fl.*
 Nr 1741 av fru *Lindquist m. fl.*
 Nr 1742 av herr *Åkerlind m. fl.*
 Nr 1743 av herr *Åkerlind* och fru *Troedsson*
 Nr 1744 av fru *Åsbrink*

avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:70 med förslag till abortlag, m. m.

Nr 58

Fredagen den
5 april 1974

Nr 1745 av herr *Komstedt*

Nr 1746 av herr *Krönmark m. fl.*

Nr 1747 av herr *Petersson* i Röstånga

avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:73 med förslag till lag om bevarande av bokskog, m. m.

Nr 1748 av herr *Helén m. fl.*

Nr 1749 av herr *Lidgard m. fl.*

Nr 1750 av fru *Sundberg m. fl.*

avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:74 angående ökade produktionsbidrag för dagstidningar

§ 9 Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades att följande enkla frågor denna dag framstälts, nämligen av

Nr 145 Fru *Hambraeus* (c) till herr industriministern om sammanställning av fakta och synpunkter som talar mot kärnkraften:

Med hänsyn till att statsmedel nu används för att föra ut kärnkraftens förespråkares idéer och synpunkter i energidebatten, ämnar industriministern, för allsidighetens skull, inrätta ett sekretariat eller liknande organisation bestående av sakkunniga som är motståndare till kärnkraften, med erfarenhet från alla berörda vetenskaper för att kontinuerligt sammanställa och presentera faktamaterial och synpunkter som talar mot kärnkraften?

Nr 146 Herr *Winberg* (m) till herr statsrådet Löfberg angående anställningsformen för undervisningsråd vid skolöverstyrelsen:

Anser statsrådet att skäl allttjämt föreligger för att tjänst som undervisningsråd vid skolöverstyrelsen skall ha en anställningsform (extra ordinarie men med begränsad förordnandetid) som avviker från den i statsförvaltningen eljest förekommande?

§ 10 Kammaren åtskildes kl. 15.04.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert